

BARNE- OG FAMILIEDEF	SAKS
ARKIVNR. 330.01	AR
02 NOV 2005	
SAKSBEH:	SIGN
SAKSNR. 2005/03580	

- 046

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Saksnr.	Løpenr.	Arkivkode	Saksbehandler	Tlf.	Deres ref.	Sunndalsøra,
05/02005	008963/05	A10 & 13	Dag Eirik Elgsaas	71 69 90 93		01.11.2005

Høringsuttalelse vedrørende revidering av rammeplan for barnehagen

Sunndal kommune har i forbindelse med høringen om ny barnehagelov valgt å etablere en gruppe på 3 personer for å ivareta kommunenes synspunkter. Gruppen er satt sammen for å ivareta ulike perspektiver ved drift av barnehage og følgende perspektiv er valgt:

- Brukerperspektivet, representert ved en forelder rekruttert fra et samarbeidsutvalg
- Fagperspektivet og forvaltningsperspektivet, representert ved en av barnehagenes styrere
- Det politiske perspektivet, representert ved politiker oppnevnt av oppvekst og omsorgsutvalget.

En slik sammensetning er ment å sikre en vurdering som tar hensyn til de ulike perspektivene i forhold til rammeplanen.

Innledning

Rammeplanen er en forskrift til lov om barnehager (17 juni 2005). I høringsnotatet står det som følger:

Forskriften retter seg mot

- *barnehagens personale, som et redskap for planlegging, dokumentasjon og vurdering*
- *foreldre/foresatte, for å gi innsikt i barnehagens virksomhet og mulighet til medvirkning og medbestemmelse i henhold til barnehageloven §§3 og 4*
- *barnehageeiere, som skal fastsette retningslinjer for lokal tilpasning av rammeplanen (§2) og som har ansvar for at den enkelte barnehage har de nødvendige rammebetingelsene*
- *kommunen som har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter (§8).*

Vi starter med å gi en generell tilbakemelding på planen som helhet. Videre i høringsuttalelsen vil vi i ulik grad gå inn på de ulike kapitlene og til slutt oppsummere ut i fra om forslaget til Rammeplan :

- er et godt arbeidsredskap for personalet
- gir foreldrene nødvendig innsikt i forhold til medvirkning/medbestemmelse
- gir gode og klare signaler til eier i forhold til å fastsette lokale retningslinjer og rammebetingelser
- er et godt redskap for kommunen i forhold til det å føre tilsyn.

Generell tilbakemelding på rammeplanen som helhet

Når vi ser på helheten i forslaget til revidert rammeplan og sammenligner med den eksisterende rammeplanen ser vi at det meste av fag og metodestoff er utelatt. Dette er et bevisst valg med begrunnelse i at planen skal være lett tilgjengelig for personalet, foreldre, eiere og politikere. Slik vi ser det skal rammeplanen være et redskap for alle de 4 gruppene som er nevnt ovenfor men først og fremst skal den være et godt arbeidsredskap for de ansatte. Vi mener derfor at rammeplanen slik den framstår i høringsutkastet er for tynn sett fra et barnehagefaglig ståsted. Arbeidsgruppen nedsatt av departementet uttalte at det i tillegg til planen bør utarbeides en del temahefter. Disse heftene skal vise mangfoldet av mulige arbeidsmåter i barnehagen og inspirere og oppfordre til et mangfold av tilnærmings og arbeidsmåter. Dersom disse temaheftene er ment å supplere planen faglig og metodisk bør de også omtales her.

Rammeplanen omtaler gjennomgående ansatte som personalet (bortsett fra i innledningen til kap.7) samtidig som den stiller klare og høye krav til kompetanse både når det gjelder kunnskap og personlige egenskaper. Planen bør være klarere på betydningen av et pedagogisk personale i forhold til kvaliteten på det faglige innholdet i barnehagen og i forhold til veiledning av det øvrige personalet. Didaktikkbegrepet mangler i planen. Didaktikk er en hoveddisiplin i pedagogikken. Den didaktiske kompetansen til personalet er viktig. Det handler om å plukke det riktige verktøyet i forhold til den situasjonen en er i til enhver tid. Planen bør vektlegge denne kompetansen.

Rammeplanen framhever gode relasjoner som en viktig forutsetning for omsorg, oppdragelse og læring. Gjennom hele rammeplanen er det fokus på personalets rolle og oppgaver for å gjøre barnehagen til en del av den gode barndom for det enkelte barn og for barngruppen. Det er presisert at samspill og relasjoner er viktig. *"En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill."* (Kap.4 s 13). Vi mener at viktige begrep som anerkjennelse og relasjon (eller anerkjennende relasjon) må utdypes og fokuseres ennå mer i planen. I vår kommune har vi i barnehagetjenesten fokus på det vi kaller de viktige verbene – pedagogikkens ABC – å anerkjenne, bekrefte og se. Dette er viktige begrep i moderne barnehagepedagogikk.

Vi savner også begrepet medlæring. I alle pedagogiske prosesser foregår det en holdningsmessig læring som påvirker barnets selvfølelse. Dette kalles medlæring og er viktig i alle læringsprosesser.

Vi ønsker også en sterkere fokusering på de utfordringer som ligger i det å legge forholdene til rette for tospråklige barn og deres foresatte. Dette gjelder barn med begge foreldre fra andre kulturer men også barn der en av foreldrene er etnisk norsk.

Planen sier lite om barn med spesielle behov (bortsett fra et avsnitt under 7.2 om dokumentasjon) mens dette var viet god plass i eksisterende rammeplan. Tanken er kanskje at

det gir seg selv i og med at planen sier at vi skal med møte det enkelte barn ut i fra dets forutsetninger og funksjonsnivå. Vi mener likevel at planen bør si noe om rettigheter, organisering, oppfølging og foreldresamarbeidet i forhold til disse barna. Arbeidet rundt utarbeiding av en IOP (Individuell opplæringsplan) er spesielt viktig.

Kapittel 1 Barnehagens oppgaver i samfunnet

Rammeplanen slår fast at: *Barnehagen skal støtte barnas utvikling ut fra dets forutsetninger og gi det enkelte barn utfordringer og bidra til en meningsfylt oppvekst uansett bosted, sosial, kulturell og etnisk bakgrunn.*

Det er viktig at rammeplanen slår fast at barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og at den skal bygge opp om respekt for menneskeverd, fellesskap og retten til å være forskjellige. I vårt flerkulturelle samfunn er det viktig for alle aktører å ha dette klart for seg. Vi synes det er viktig at lovens innholdsbestemmelse klart sier at barnehagen skal *bistå hjemmene i deres omsorgs og oppdrageroppgaver*. I det ligger det en klar forpliktelse for barnehagene samtidig som det slås fast at det er foreldrene som har hovedansvaret.

Kapittel 2 Grunnleggende begreper og prinsipper

Det er nødvendig at begrepet anerkjennende relasjon blir mer utdypet. Planen viser gjentatte ganger til hvor viktig det er med gode relasjoner uten å utdype begrepet. Relasjonene mellom barn - voksne og mellom barn - barn er grunnleggende for barns læring og utvikling. Dette er dialektiske relasjoner hvor partene påvirker hverandre gjensidig og skaper gjensidige forutsetninger for hverandre. Det er en prosess som foregår hele tiden. Denne prosessen krever anerkjennende voksne med evne til refleksjon over eget arbeid og utvikling. Anerkjennelse er ikke en metode men en grunnleggende holdning som rommer mange væremåter.

Relasjonserfaringene barna får i barnehagen danner grunnlaget for videre utvikling og læring. Det er viktig at personalet har kunnskap om og forstår hva som skjer i relasjonen mellom barn og voksne gjennom de daglige kommunikasjonsprosessene og hvordan variasjoner i relasjon skaper forskjellige forutsetninger for utvikling og læring. Relasjonen mellom voksne og barn er et asymmetrisk forhold der ansvaret for å få til en god relasjon ligger hos den voksne.

Barnehagen trenger voksne med god relasjonskompetanse.

2.2 Begrepet livslang læring slik det er brukt i planen omfatter både det vi kan kalle livslang og livsbred læring. Livslang læring forteller oss at læring skjer gjennom hele livet, mens livsbred læring forteller oss at læringen skjer på ulike arenaer. Samspillet med andre mennesker – barn og voksne - er vektlagt. Begrepet medlæring er ikke nevnt i planen. Ved all bevisst formidling av verdier, overføring av kunnskap o.l. skapes det forutsetninger for hvordan barn (og voksne i utvikling) kommer til å se på seg selv i fremtidige læringssituasjoner. I alle pedagogiske prosesser foregår det en holdningsmessig læring som påvirker barnets selvfølelse. For at denne medlæringen skal være positiv og utviklende for barn og voksne er barnehagen avhengig av et kompetent personale som kjenner til begrepet medlæring og som reflekterer over hva dette innebærer for vår pedagogiske praksis. Etter vårt syn må dette begrepet integreres i planen.

2.3 Om barns medvirkning er en ny og viktig del av rammeplanen. For å ivareta dette på en god måte er personalets rolle viktig: *Bestemmelsen om barns rett til medvirkning krever at*

personalet har evne og vilje til å fremme, være oppmerksom på og ta hensyn til barnas uttrykk. (2.3). Her blir tid og rom for lytting og samtale vektlagt som viktige faktorer for å lykkes samt personalets evne til å tolke det enkelte barns uttrykk.

2.6 Om fysisk miljø som fremmer alle barns utvikling ” - er det en viss selvmotsigelse i teksten. På den ene side står det: ”*Det er derfor viktig at barnehagen har arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede o.s.v... ..* mens det i neste avsnitt står: ”*Dersom barnehagen ikke har tilfredsstillende arealer for fysisk utfoldelse og allsidig bevegelseserfaring innenfor egne grenser, bør barnehagen utnytte nærliggende grønt-arealer og naturområder.*”. En kan da stille seg spørsmålet om hva som kreves for å få godkjenning?

Kapittel 3 Barnehagens verdigrunnlag

Gruppen har ingen kommentarer utover det at formålsparagrafen allerede er vedtatt i Lov om barnehager. Rammeplanen har en klar presisering av at opplæring i tro er hjemmets ansvar mens barnehagen skal lære om tro og verdier.

3.3 Høringsgruppen slutter seg til innholdet i avsnittet om fellesverdier. Spesielt viktig er det at rammeplanen framhever at ”*Den etiske veiledning barnehagen gir, må ta hensyn til barnas alder og modenhet og det enkelte hjemms kulturelle og religiøse eller verdimeslige tilknytning.*”

Kapittel 4 Omsorg og oppdragelse

I dette kapittelet blir relasjonen mellom barn-voksne og mellom barn-barn sterkt vektlagt. Vi vil derfor igjen presisere viktigheten av å utdype relasjonsbegrepet under kap.2. Vi er enig i at omsorg, oppdragelse og læring virker gjensidig inn på hverandre og at det ene er forutsetning for det andre. Dette er viktige begrep som barnehagene må diskutere og se på hvordan disse begrepene kommer til uttrykk i den enkelte barnehage. Det er også viktig at rammeplanen framhever den etiske forpliktelsen personalet har til å handle omsorgsfullt ovenfor alle barn i barnehagen.

Vi mener det er viktig at rammeplanen vektlegger samarbeidet med hjemmet for å skape kontinuitet i oppdragelsen mellom hjem, barnehage og i overgangen til skolen.

Kapittel 5 Lek og læring

5.1 Det som er skrevet om lek er bra. Det blir sagt mye med få setninger. Det er viktig at rammeplanen framhever at leiken har verdi i seg selv og at den er et grunnleggende uttrykk for barns væremåte samtidig som den brukes som arbeidsmetode og et pedagogisk virkemiddel i barnehagen. Etter vårt syn er også leiken viktig for å ivareta barnas kreativitet. I utgangspunktet er barn kreative men blir etter som de vokser til ofte fortalt hva som er den ”rette” løsningen i forhold til ulike utfordringer de møter. I leiken stimuleres barna til å finne egne løsninger i samspill med andre barn. Denne egenskapen er det viktig å stimulere ved å gi tid og plass for god lek.

5.2 Når det gjelder læringsmiljø slutter vi oss til det som er skrevet men mener det er noe tynt og vi savner bruk av begrepet anerkjennende relasjon som vi mener er relevant her.

5.3 Planen bruker begrepene sosial forståelse og sosiale ferdigheter. Vi savner bruk av begrepet empati. Å være empatisk handler om å ha evnen til å sette seg inn i hvordan andre opplever er situasjon. Det handler om evnen til å tune seg inn i forhold til andre mennesker.

Forslag til endring i siste avsnitt: **Opplevelser av egenverd og mestring, lek med jevnaldrende og tilhørighet i et positivt fellesskap, er grunnleggende forutsetninger for god psykisk helse og et godt miljø. En anerkjennende og støttende relasjon mellom personalet og hvert enkelt barn er et viktig grunnlag for utvikling av barns selvfølelse og sosiale ferdigheter.**

Kapittel 6 Barnehagens fagområder

6.1 Barnehagen er ikke en utdanningsinstitusjon men en pedagogisk institusjon. Det er derfor viktig at rammeplanen framhever at målene innefor de enkelte fagområdene er prosessmål og ikke kunnskaps og ferdighetsmål. Dette samsvarer godt med lovens formålsparagraf om at : *Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.*

Det står også i kap.7.3 ”Barnehagen skal normalt ikke vurdere måloppnåelse hos enkeltbarn i forhold til gitte kriterier.”

I innledningen til dette kapittelet synes vi det er viktig å fremheve betydning av barns førstehåndserfaringer.

6.2 Under fagområdet tekst, språk og kommunikasjon ønsker vi at personale skal: **-vektlegge høytlesing og bruk av rim og regler.**

6.6 Vi synes det er positivt at filosofien er tatt med under fagområdet etikk, religion og filosofi. Det er viktig å skape rom for undring, ettertanke og den gode samtalen. Det er viktig å dyrke langsomheten også personalet i mellom.

6.7 Under fagområdet nærmiljø og samfunn står det at personalet må arbeide med likestilling mellom jenter og gutter. Dette er vi enig i men mener dette gjelder for hele kapittelet og dermed burde vært tatt med innledningsvis.

Kapittel 7 planlegging, dokumentasjon og vurdering

Det er positivt at rammeplanen stiller klare krav til planlegging, dokumentasjon og vurdering. Samtidig er det viktig at det blir opp til den enkelte barnehage å finne former på dette arbeidet som inkluderer de ulike aktørene på en god måte og som ivaretar personvernet .

Planen er også klar på ansvarsfordelingen mellom styrer og pedagogisk leder og deres oppgaver i forhold til det øvrige personalet og foreldrene.

Kapittel 8 Samarbeid

8.2 Det er positivt at rammeplanen vektlegger samarbeid og at samarbeidet med skolen skal nedfelles i barnehagens årsplan. Det forplikter. Vi håper at det blir gjort tilsvarende fra skolens side. Et samarbeid fordrer minst to parter.

8.3 Vi opplever det også positivt at rammeplanen sier at det bør etableres et systematisk samarbeid mellom barnehage og barnevernstjenesten. Dersom barnehagen blir brukt som et barneverntiltak bør det forplikte begge parter til et samarbeid. Dette forplikter den enkelte barnehage men også ledere for de ulike tjenesteområdene.

8.4 Rammeplanen bør vektlegge helsestasjonen som en viktig samarbeidspartner i forhold til barn fra andre kulturer fordi de er en av de første offentlige instanser som møter familiene.

Oppsummering:

Rammeplanen må vektlegge mer fagstoff, utdype viktige begrep som brukes i planen og få inn viktige begrep som mangler. Da vil rammeplanen kunne bli et godt arbeidsredskap for personalet i barnehagen. Den er oversiktlig, har et språk som er greit å forstå og gir klare rammer for innholdet i barnehagen. Rammeplanen stiller klare og høye krav til personalet både faglig og personlig. Den krever bevisste, inkluderende og reflekterende voksne som til enhver tid må arbeide med sine holdninger. Rammeplanen bør være klarere i forhold til det pedagogiske personalet sitt ansvar for det faglige innholdet og veiledningsansvaret for det øvrige personalet. Barnehagen står foran et stort arbeid med å implementere planen i barnehagens virksomhet. Barnehagene trenger et løft i form av kompetanseheving hos personalet. Regjering og departement har signalisert at det vil bli avsatt midler til kompetanseutvikling innenfor barnehagesektoren. Det er viktig at det blir avsatt tilstrekkelige midler og at disse midlene kommer ut til den enkelte kommune som best vet hvor "skoen trykker". Kvaliteten på barnehagetjenesten er avhengig av et kompetent personale med faglige og personlige kvaliteter.

Sett fra forelderperspektivet mener høringsgruppen at rammeplanen gir foreldrene en god innsikt i barnehagens innhold. Planen vektlegger sterkt foreldres rett til medbestemmelse, medvirkning og innsyn i de ulike planprosessene og ikke minst i forholdet til arbeidet rundt eget barn. Barnehagen forpliktet til et nært samarbeid med alle foreldre til barnas beste.

Rammeplanen gir eieren klare signaler på hva som skal være innholdet i barnehagen samtidig som den gir frihet til lokale tilpassninger. Stat, kommune og den enkelte barnehageeier plikter å følge opp med rammevilkår som gir barnehagene muligheter til å innfri intensjonene i rammeplanen.

Kommunen skal etter lov og forskrifter fortsatt føre tilsyn med all barnehagevirksomhet i kommunen. Rammeplanens tydelige krav til plan, -dokumentasjon og vurderingsarbeidet gir kommunen god innsikt når de skal føre sitt tilsyn etter barnehageloven.

For Sunndal kommune

Marit Hjøllmo
Politisk oppnevnt representant

Odd Inge Hakstad
Bruker/foreldreprerentant

Ingeborg M. Johansen
Styrer